പഞ്ചസപ്തതിതമഃ സർഗഃ 75
ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .
അഥാഗ്രസ്ഥബ്രഹ്മലോകോ ബ്രഹ്മണി ധ്യാനശാലിനി .
നിക്ഷിപ്താക്ഷഃ ശനൈർദിക്ഷു ദൃഷ്ടവാനഹമഗ്രതഃ .. 1
ദ്വിതീയമർകം മധ്യാഹ്നേ പശ്ചാദഭ്യുദിതം സ്ഫുടമ് .
ദിഗ്ദാഹമിവ ദിഗ്വക്രേ വനദാഹമിവാചലേ .. 2
വഹ്നിലോകമിവ വ്യോമ്നി വഡവാഗ്നിമിവാർണവേ .
തതോഽപശ്യമഹം ദീപ്തം സൂര്യം നൈർഋതദിങ്മുഖേ .. 3
സൂര്യം യാമ്യേ ককുബ്ഭാഗേ സൂര്യമഗ്നിককുഷ്മുഖേ .
സൂര്യമൈന്ദ്രককുബ്ഭാഗേ സൂര്യമീശാനദിങ്മുഖേ .. 4
കുബേരককുഭി സൂര്യം സൂര്യം വായവ്യദിക്തടേ .
സൂര്യം വരുണദിഗ്ഭാഗേ തേന വിസ്മയവാനഹമ് .. 5
യാവദ്വിചാരയാമ്യാശു വിധിവൈധുര്യമാകുലമ് .
ഉദഭൂദ്ഭൂതലാത്താവദർക ഔർവ ഇവാർണവാത് .. 6
ഏകാദശ്യേഽഖിലാർകാണാം പ്രതിബിമ്ബമിവോത്ഥിതമ് .
ഉദഭൂത്ത്രയമർകാണാമന്തരേ ദിഗ്ഗണാമ്ബരേ .. 7
തദ്ധി രൗദ്രം വപുസ്തത്ര തന്മധ്യേ ലോചനത്രയമ് .
തദ്ദ്വാദശപരീമാണം ദീപ്തം വൃന്ദം വിവസ്വതാമ് .. 8
സർവദിക്കം ദദാഹോച്ചൈഃ ശുഷ്കം വനമിവാനലഃ .
അഥോദഭൂജ്ജഗത്ഖണ്ഡശോഷണഗ്രീഷ്മവാസരഃ .. 9
അനഗ്നിരഗ്നിദാഹോ ദ്രാഗദൃശ്യോല്മുകഗുല്മകഃ .
അനഗ്നിനാഗ്നിദാഹേന തേന താമരസേക്ഷണ .. 10
അങ്ഗാനി ദാവദഗ്ധാനി ഖിന്നാനീവ മമാഭവൻ .
പ്രദേശം തമഥ ത്യക്ത്വാ ദൂരമാരൂഢവാനഹമ് .. 11
ദൃഢഹസ്തതലാഘാതഹതകന്ദുകവന്നഭഃ .
അപശ്യം ഗഗനസ്ഥോഽഹമുദിതം ചണ്ഡതേജസമ് .. 12
തപന്തം ദ്വാദശാദിത്യഗണം ദിക്ഷു ദശസ്വപി .
ബൃഹത്തത്ര സതാരാവജ്വാലേവ ഭഗണം ചലമ് .. 13
മഹാ-കുഹ-കുഹാ-ശബ്ദം ക്വഥത്സപ്താബ്ധിഡമ്ബരമ് .
സജ്വാലോല്മുകനീരന്ധ്രലോകാന്തരപുരാന്തരമ് .. 14
ജ്വാലാഘനപടാടോപസിന്ദുരീകൃതപർവതമ് .
ദീപ്യമാനമഹാഗാരസ്ഥിരവിദ്യുത്ককുത്പടമ് .. 15
സ്ഫുരത്കടകടാടോപചടത്പത്തനമണ്ഡലമ് .
വിദ-ധദ്/ഭൂതലോദ്ഭൂത-ധൂമദണ്ഡൈഃ ശിലാഘനൈഃ .. 16
കാചസ്തമ്ഭസഹസ്രാഢ്യം ഭുവനസ്ഥാനമണ്ഡപമ് .
ക്വഥദ്ഭൂതമഹാഭൂതതാരാക്രന്ദാതിഘർഘരമ് .. 17

ഭൂതലോകപുരാപാതസ്ഫുടച്ചടചടോദ്ഭടമ് .
താരാവിശരണോദ്ധാതഘൃഷ്ടരത്നധരാതലമ് .. 18
സർവസ്ഥലാലയചലദ്ദഹ്യമാനജനവ്രജമ് .
ക്ഷീണാ+ക്രന്ദ+ക്വഥദ്-ഭൂത/ഗണ-ദുർവാസ-ദിക്തടമ് .. 19
ഉ+ത്തപ്/താമ്ബൂ-ദരാ-ഖിന്ന/ജലേ-ചര-മഹാർണവമ് .
സർവ-ദിക്കാ-നല+പ്ലോഷ+ക്ഷീണാ+ക്രന്ദ-പുരാന്തരമ് .. 20
വിദലദ്-ധഗ്ധ-ദിഗ്ദന്തി-ദന്തോ+ത്തമ്ഭിത-ഭൂധരമ് .
ധരാ-ധര-ദരീ-രന്ധ്ര-ധൂമ-മണ്ഡല-കുണ്ഡലമ് .. 21
പതത്-പർവത-നിഷ്പിഷ്ട+പ്ലുഷ്ട-പത്തനമണ്ഡലമ് .
പചത്/പച-പചാ-ശബ്ദ/ശബ്ദി-താ+ദ്രീ+ന്ദ്ര/കുഞ്ജരമ് .. 22
താപ-തപ്തോന്ന-മദ്ഭൂത+ജ്വരിതാർണവ-പർവതമ് .
ഹൃദയസ്ഫോട-നിഃസാര/പത+ദ്വിദ്യാധരാങ്/ഗനമ് .. 23
ആക്രന്ദരോദന+ശ്രാന്ത/മൂർധനിഃസരണാമരമ് .
നാഗലോക+ജ്വല+ജ്ജ്വാലാ/പാതാലോത്-തപ്ത-ഭൂതലമ് .. 24
ശുഷ്കാർണവ-സദാപക്വ/വിവർ/തോഗ്ര-ജലേചരമ് .
ഔർവേണാ-ബിന്ധനാ-ഭാവാത്/പ്രോഗ്ദീയേവ സഹസ്രധാ .. 25

ഗതേന നൃത്യതോ+ത്ഥായ ഗൃഹീത-ഗഗനാം/ഗനമ് .
അഥോദ-ഭൂജ്-ജ്വല+ജ്ജ്വാലാ/കിംശു-കാംശുക-ശോഭിതഃ .. 26
താണ്ഡവായേവ കല്പാ+ഗ്നിസ്/തരലോല്മുക-മാല്യവാൻ .
താരം പടപടാടോപീ രടദ്/ഭട ഇവോദ്ഭടഃ .. 27
ജ്വാലോദ്/ഭുജോ ധൂമകചോ ജഗജ്ജീർണ-കുടീനടഃ .
ജജ്വലുർവനജാലാനി പുരാണി നഗരാണി ച .. 28
മണ്ഡല+ദ്വീപദുർഗാണി ജങ്ഗലാനി സ്ഥലാനി ച .
സർവഖാനി മഹാകാശ/മാശാ ദശ ദിവഃ ശിരഃ .. 29
ശ്വ+ഭ്ര/രൂപാര-ഘട്ടാട്ട-പട്ടനോ-ദാര-ദിക്തടഃ .
ശ്രൃങ്ഗാണി സിദ്ധവൃന്ദാനി ഗിരയഃ സാഗ-രാർണവാഃ .. 30
സരഃ സരസ്യഃ സരിതോ ദേവാസുര-നരോരഗാഃ .
ആശാഃ ശനശനാശബ്ദൈഃ പുരുഷൈശ്ച ശിവാർചിഷാമ് .. 31
ആസൻക്ഷ്വഡാകുരാക്ഷസ്യോ ജ്വാലാജാലോജ്ജ്വലോർധ്വജാഃ .
ഭമദ്ഭ്രമിതി ഭാംകാരൈർഭീഷണൈർഭൂരിഭസ്മഭിഃ .. 32
ജ്വാലാഃ ശ്വഭ്രാദ്രിഭൂമീനാം ഗുഹാഭ്യഃ പരിനിര്യയുഃ .
ജ്വാലോദരസ്ഥാ അരുണാഃ സമസ്താ ഭൂതജാതയഃ .. 33
സ്ഥലപദ്മോദരാലീനാമാജഹുഃ ശ്രിയമശ്രിയഃ .
സദ്യോ നിഃസൃതരക്താഭൈഃ സിന്ദൂരാമ്ഭോദസുന്ദരൈഃ .. 34
ധഗദ്ധഗിതി ഗായദ്ഭിർജ്വാലാജാലൈർജഗദ്ഗതൈഃ .
ആസീദ്രക്താംശുകൈഃ കീർണം സംധ്യാഭ്രൈരിവ വാ നഭഃ .. 35
ഉത്ഫുല്ലകിംശുകവനൈരുഗ്ദ്ധീനൈരിവ വാ//വൃതമ് .
ഔർവേണ ചാവൃതാ ആസൻഫുല്ലാശോകവനാ ഇവ .. 36
ഇവ സ്ഥലാബ്ജവലിതാ രാവിരാ ഇവ ചാർണവാഃ .
നാനാവർണജ്വലജ്ജ്വാലാധൂമവിന്യാസബന്ധവാൻ .. 37

രൂഢം വഹ്നിമിവാധാതും ചിത്രസൗധലതാശ്രയമ് .
അനന്ത ഇവ വിന്യാസ വനയൗവനപാവകഃ .. 38
ഉദയാസ്തമയാദിഭ്യോ വിന്ധ്യോ വിധുരതാമഗാത് .
അങ്ഗാരകല്പവിടപൈർജ്വാലാവനവിവൽഗനൈഃ .. 39
ശനൈരീഷദിവ ക്ഷുബ്ധൈഃ സഹ്യോ/സഹ്യത്വമായയൗ .
മധ്യമധ്യകചത്കാർഷ്ണ്യഭ്രമദ്ധൂമാലിമാലിതമ് .. 40
വലജ്ജ്വാലാബ്ജമലിനം ദൃഷ്ടം സര ഇവാമ്ബരമ് .
ഖ്ദ്രീണാം ശിഖരേ വ്യോമ്നി ശിഖാശിഖരശേഖരാഃ .. 41
നന്യതുർനീരസാ നാശ/നർ/തക്യഃഖ് കേതുകുന്തലാഃ .
തലാഹിതാനലജ്വാലാ ബ്രഹ്മാണ്ഡോർധ്വകപാടഭൂഃ .. 42
തർജനപ്രോത്പതദ്ഭൂതധാനൗഘാ ഭ്രഷ്ടഭൂമികാ .
ക്വണച്ഛ്രേണീ മൃജ്ജലാഗ്നിർനാനാവർണാനനാരുണാ .. 43
ഹൃത്പ്രകോഷ്ഠേ ജഗല്ലക്ഷ്മ്യാഃ സൗവർണീവാഭവത്തദാ .
ശൈലാശ്ചടചടാസ്ഫോടൈർവൃക്ഷാഃ കടകടാരവൈഃ .. 44
ദേശാ ഹലഹലോല്ലാസൈരലം വിദലനം യയുഃ .
അബ്ധയഃ ക്വഥിതാകാരാഃ ഫേനിലോല്ലാസമാംസലാഃ .. 45
വീചീകരതലാഘാതാംശ്ചക്രുരർകമുഖേ മുഖേ .
അന്യോന്യവേല്ലിതോല്ലോലഭൂതലാകാരപർവതമ് .. 46
ജഹ്ണുർവീചീകരൈർദേഹേ ജഡാഃ പ്രകുപിതാ ഇവ .
ആശാകാശാശിനാമേഷാം ഗുഹാഗുഹഗുഹാരവാൻ .. 47
പപാഠ ശബ്ദ ആഗ്നേയോ ജ്വാലാതടതടോദ്ഭവഃ .
ലോകപാലപുരാപാതതപ്താങ്ഗാരാദ്രിഭിത്തയഃ .. 48
ദിശോ ദശാപി വൈവശ്യം യയുരുന്മത്തവൃത്തയഃ .
കാഞ്ചനദ്രവസാദ്രീന്ദ്രദ്രുമാഗാരഗുഹാഗൃഹഃ .. 49
ശനൈശ്ചാർവാകൃതിർമേരുരാസീദ്ധിമ ഇവാതപേ .
ക്ഷണേനൈവാനലാത്തസ്മാദ്ധിമ-വാഞ്ജതു-വ+ദ്രുതഃ .. 50
സർവാന്തഃശീതലഃ ശുദ്ധോ ദുർജനാദിവ സജ്ജനഃ .
തസ്യാമപി ദശായാം തു മലയോ/മലസൗരഭഃ .. 51
ആസീത്ത്യജത്യുദാരാത്മാ ന നാശ്യേ/പ്യുത്തമം ഗുണമ് .
നശ്യന്നപി മഹാൻ ഹ്ലാദം ന ഖേദം സംപ്രയച്ഛതി .. 52
ചന്ദനം ദഗ്ധമപ്യാസീദാനന്ദായൈവ ജീവതാമ് .
ന കദാചന സംയാതി വസ്തൂത്തമമവസ്തുതാമ് .. 53
പ്രലയാനലനിർദഗ്ധമപി ഹേമ ന നഷ്ടവത് .
ദ്വേ ഹേമനഭസീ തസ്മിന്ന നഷ്ടേ പ്രലയാനലേ .. 54
തയോരേവ വപുഃ ശ്ലാഘ്യം സർവനാശ്യേ/പ്യനാശയോഃ .
നഭോ വിഭുതയാ/നാശി ഹേമാകൃഷ്ടതയാക്ഷയമ് .. 55
സത്ത്വമേകം സുഖം മന്യേ ന രജോ ന ച വാ തമഃ .
ചലദുച്ചവനാനീവ വികീർണാങ്ഗാരവർഷണഃ .. 56
ദഗ്ധാബ്ദാദ്രിർമഹാധൂമജ്വാലോ/ഭൂദ്വഹ്നിവാരിദഃ .
രസവിസ്മരണാർതാനാം ശൂന്യാനാം സ്ഫാരദേഹിനാമ് .. 57

ശുഷ്കാണാം വ്യോമവിടപിപത്രാണാം പാത്രരൂപിണാമ് .
വാരിദാനാം സവാരീണാം ദഗ്ധാനാം പ്രലയാർചിഷാ .. 58
ജ്ഞസ്യേവാങ്ഗ ന ദോഷാണാം ദൃഷ്ടം ഭസ്മാപി ന ക്വചിത് .
ന ലങ്ഘയതി കൈലാസം യാവദുല്ലസിതോഽനലഃ .. 59
താവത്തം കല്പകുപിതോ രുദ്രോ നേത്രാഗ്നിനാദഹത് .
ദാഹസ്ഫുടദ്രുമസ്ഥൂലശിലാചടചടാരവാഃ .. 60
ലകുടോപലലോഷ്ടൗഘൈരയുധ്യന്തേവ ഭൂഭൃതഃ .
ജ്വാലാഘനഘടാടോപസാവതംസചലാന്തിമാഃ .. 61
ബഭൂവുർവ്യോമവികസത്സ്ഥൂലപദ്മവനാ ഇവ .
സർഗഃ കദാചിദേവാസീദിത്യഗാത്സ്മരണീയതാമ് .. 62
കല്പാന്തഃ സ്മാരയന്മൂർഖാനഗാദസ്മരണീയതാമ് .
താപോപതാപപരമാഃ പരമാരണതത്പരാഃ .
വഹ്നയോഽപഹ്നവം ചക്രുർജഗതാമസതാമിവ .. 63

വവുരശനിനിപാതപീഡിതാങ്ഗാഃ
കചദനലോല്മുകഗുല്മമണ്ഡലാഭാഃ .
പ്രലയസമയവായവോഽനലാന്താ-
ദ്ദലദമരാവലയോ ലയേ ലിഹന്തഃ .. 64

വ്യാലോലസ്ഫുട-ദാനല+ദ്രുമ-വന+പ്രോദ്ഭൂത-ഭസ്മോ+ഷ്മണാ
ദത്താ+ഭ്രാ+ഭ്രമ-ദുല്മു-കാഹതി-വഹത്-സാങ്ഗാര/ഗൗരാർചിഷഃ .
ഭ്ര+ശ്യത്/പാവക-ശൃങ്ഗ-മ+ധ്യ/വിലസ+ജ്ജ്വാലാ-വലീ+ശ്യാമലാ
നിഃശേഷാ+ഗ്നി/നികാശ-സുസ്ത-വജവാ വേഗേന വാതാ വവുഃ ..65

ഇത്യാർഷേ ശ്രീവാസിഷ്ഠ-മഹാരാമായണേ വാത്മീകീയേ മോക്ഷോ-പായേഷു
നിർവാണപ്രകരണേ ഉത്തരാർധേ പാഷാണോപാഖ്യാനേ
മഹാ-ക+ല്പാ+ന്താ+ഗ്നി/വർണനം നാമ പഞ്ച-സപ്തതി-തമഃ സർഗഃ .. 75 ..
ഓം
****
CHECKED BY GURU P.R.IYER
19.12.2023